

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O PRIZNAVANJU INOZEMNIH
OBRAZOVNIH KVALIFIKACIJA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, rujan 2003.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRIZNAVANJU INOZEMNIH OBRAZOVNIH KVALIFIKACIJA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU ZAKONOM UREDITI , TE POSLJEDICE KOJE ĆE NASTATI NJEGOVI DONOŠENJEM

Ocjena stanja

Nostrifikacija i priznavanje ekvivalencije stranih školskih kvalifikacija osnovnih, srednjih i visokih škola u Republici Hrvatskoj određeno je Zakonom o priznavanju istovrijednosti stranih školskih svjedodžbi i diploma («Narodne novine» broj 57/96 i 21/00) te međunarodnim ugovorima kojima je pristupila Republika Hrvatska.

Donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na području Europe (Lisabon, 11. travnja 1997. godine) (u daljnjem tekstu: Lisabonska konvencija), od 03. srpnja 2002. godine, utvrđen je opći okvir unutar kojeg je potrebno izraditi novi prijedlog zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija. Republika Hrvatska ratificirala je Lisabonsku konvenciju u listopadu 2002. godine, a konvencija je stupila na snagu 01. prosinca 2002. godine i na taj način postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske. Obzirom da su konvencije po pravnoj snazi iznad hrvatskih zakona, trenutno stanje, dakle, nalaže potrebu donošenja novog zakona kojim bi se usvojila osnovna načela Lisabonske konvencije.

Pitanja koja se trebaju urediti ovim zakonom

Ovim zakonom uredit će se sljedeća pitanja:

- olakšati pristup tržištu rada priznavanjem inozemnih obrazovnih kvalifikacija,
- olakšati mobilnost studenata radi nastavka svakog oblika studija priznavanjem stranih školskih kvalifikacija, razdoblja studija, ili položenih ispita,
- priznati pravo nositeljima stranih kvalifikacija na priznavanje njihovih kvalifikacija,
- osigurati jasan, smislen i pouzdan postupak za ostvarivanje ovog prava i razumne rokove za rješavanje o zahtjevima,
- osigurati stranki pravo na žalbu ili drugi pravni lijek, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom,
- poći od polazišta da se zahtjevi trebaju usvojiti, osim ako ne postoji bitna razlika između stranih i domaćih kvalifikacija.

Posljedice koje će nastati donošenjem ovog zakona

Donošenjem predloženog zakona propisat će se brži postupak i utvrditi uvjeti priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija, kao i dijelova obrazovanja, razdoblja studija ili položenih ispita, radi usvajanja naprijed utvrđenih načela Lisabonske konvencije.

Obzirom da ključnu zadaću u donošenju brzih i ispravnih odluka u postupcima priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija ima Nacionalni ENIC/NARIC ured, ovim zakonom određuje se i obveza Vlade Republike Hrvatske da u roku od dva mjeseca od stupanja zakona na snagu osnuje ovaj ured.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje zakona čije se donošenje predlaže sredstva su osigurana u Državnom proračunu u okviru izdataka s pozicija Ministarstva prosvjete i športa i Ministarstva znanosti i tehnologije, jer se ovim zakonom ne uvode nove financijske obveze. Također, valja naglasiti kako neće biti potrebno osigurati sredstva za osnivanje Nacionalnog ENIC/NARIC ureda obzirom da se ne radi o novoj obvezi, jer su sredstva za osnivanje ovog ureda osigurana sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Time je ispunjena obveza iz članka IX.2 Lisabonske konvencije, koju je Republika Hrvatska preuzela njezinim ratificiranjem, čime se obvezala uredu osigurati sredstva kako bi isti mogao trajno i neometano obavljati svoju funkciju. Dio sredstava za provođenje ovog zakona u odnosu na priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, alimentira se i iz naknade za troškove postupka.

Provođenje ovog zakona financijski prati i Europska zajednica putem programa CARDS 2002. Tehnička pomoć putem CARDS programa odnosi se na savjetodavnu pomoć kod osnivanja Ureda, kreiranja softvera, seminara, tečajeva i sl. CARDS program traje do 31. prosinca 2006. godine, a ukupna mu je vrijednost 4,6 milijardi eura, pa je za očekivati da će putem novih projekata biti osigurana sredstva za provedbu ovog Zakona i u narednim godinama. Ovaj Program operativno provodi Ministarstvo znanosti i tehnologije, a financijsku provedbu projekta prati Ministarstvo financija.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbama članaka 159. i 161. Poslovnika Hrvatskog Sabora («Narodne novine» broj 62/02) predviđena je mogućnost da zakon može biti donesen po hitnom postupku ukoliko to, između ostalog, zahtijevaju osobito opravdani državni razlozi. Imajući u vidu da je donošenje ovog Zakona predviđeno Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST NACRTA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

ZAKON O PRIZNAVANJU INOZEMNIH OBRAZOVNIH KVALIFIKACIJA

I. Opće odredbe

Članak 1.

Ovim se zakonom uređuje priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija te razdoblja obrazovanja.

Članak 2.

U ovom Zakonu u uporabi su pojmovi sa sljedećim značenjem:

- **Inozemna obrazovna kvalifikacija** - podrazumijeva inozemne visokoškolske kvalifikacije, te inozemne školske svjedodžbe, diplome i druge javne isprave o završenom osnovnom i srednjem obrazovanju.
- **Priznavanje** – podrazumijeva formalno potvrđivanje vrijednosti inozemne obrazovne kvalifikacije, odnosno razdoblja obrazovanja, koje je izdalo nadležno tijelo, radi omogućavanja pristupa obrazovanju i/ili zapošljavanju.
- **Stručno priznavanje** – podrazumijeva priznavanje jednake pravne valjanosti inozemnoj visokoškolskoj kvalifikaciji s odgovarajućom domaćom visokoškolskom kvalifikacijom, kojim se omogućuje zapošljavanje i pristup daljnjem obrazovanju u Republici Hrvatskoj.
- **Akademsko priznavanje** – podrazumijeva izjednačavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije s odgovarajućom domaćom visokoškolskom kvalifikacijom radi ostvarivanja prava na nastavak obrazovanja u Republici Hrvatskoj.
- **Priznavanje razdoblja studija** - podrazumijeva priznavanje razdoblja studija provedenog na inozemnoj visokoškolskoj ustanovi, radi završavanja visokoškolskog obrazovanja u Republici Hrvatskoj.
- **Visokoškolska kvalifikacija** - podrazumijeva svaki stupanj obrazovanja, diplomu ili drugu svjedodžbu koju je izdalo nadležno tijelo i kojim se potvrđuje uspješno završen visokoškolski program.
- **Nacionalni ENIC/NARIC ured** – izvještajni je centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija, član Europske mreže nacionalnih izvještajnih centara o akademskoj pokretljivosti i priznavanju i Nacionalnog informacijskog centra za akademsko priznavanje.
- **Vrednovanje** - podrazumijeva postupak utvrđivanja kvalitete inozemne obrazovne kvalifikacije pojedinca, koje daje ovlašteno stručno tijelo u pisanom obliku, na temelju jasnih, smislenih i pouzdanih kriterija koje utvrđuje Nacionalni ENIC/NARIC ured.

Članak 3.

Pravo na priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija imaju hrvatski državljani, strani državljani i osobe bez državljanstva.

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo na priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija ako učine vjerojatnim pravni interes za njezino priznavanje u Republici Hrvatskoj.

Uvjet u pogledu vjerojatnosti pravnog interesa iz stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na osobe koje imaju status izbjeglice ili prognanika.

Odredba stavka 3. ovog članka primjenjuje se i na djecu stranih diplomata akreditiranih u Republici Hrvatskoj, ukoliko im je priznavanje inozemne obrazovne kvalifikacije potrebno radi nastavka obrazovanja u hrvatskim obrazovnim institucijama.

Osobe iz stavka 3. ovoga članka oslobođene su od plaćanja troškova postupka priznavanja.

Članak 4.

Postupak priznavanja inozemne obrazovne kvalifikacije pokreće se na zahtjev stranke i vodi na temelju dokaza i obavijesti o kvalifikaciji čije se priznavanje traži.

Zahtjev za priznavanje inozemne obrazovne kvalifikacije mora sadržavati:

- inozemnu obrazovnu kvalifikaciju u izvorniku ili ovjerenom presliku,
- ovjereni prijevod inozemne obrazovne kvalifikacije,
- dokaz o završenom razdoblju studija ili o položenim ispitima
- dokaz o državljanstvu, statusu izbjeglice ili prognanika, odnosno o činjenici iz članka 3. stavka 4. ovog Zakona.

O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka odlučuje se rješenjem.

Obrazloženje rješenja kojim se odbija zahtjev iz stavka 1. ovog članka mora sadržavati razloge za odbijanje priznavanja te, kada to okolnosti slučaja dopuštaju, uputu o mjerama koje podnositelj zahtjeva može poduzeti radi uklanjanja postojećih zapreka za priznavanje, kao što su polaganje dopunskih ispita ili izrada dopunskih radova.

Članak 5.

U postupku priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

II. Priznavanje inozemnih školskih kvalifikacija

Članak 6.

Priznavanje inozemne školske kvalifikacije o završenom osnovnom i srednjem obrazovanju, dijelovima tog obrazovanja i o oblicima stručne osposobljenosti i usavršavanja za određene poslove i zanimanja obavlja Ministarstvo prosvjete i športa.

Članak 7.

Zahtjev za priznavanje inozemnih kvalifikacija o završenom osnovnom ili srednjem obrazovanju, dijelovima tog obrazovanja i o oblicima stručne osposobljenosti i usavršavanja za određene poslove i zanimanja podnosi se Ministarstvu prosvjete i športa.

Ukoliko u Republici Hrvatskoj ne postoji zanimanje stečeno inozemnom školskom kvalifikacijom, priznavanjem inozemne školske kvalifikacije o završenom srednjem obrazovanju, dijelovima tog obrazovanja i o oblicima stručne osposobljenosti i usavršavanja priznati će se odgovarajući stručni naziv srodnog zanimanja u struci.

Članak 8.

Protiv rješenja o priznavanju inozemne školske kvalifikacije o završenom osnovnom i srednjem obrazovanju, dijelovima toga obrazovanja i o oblicima stručne osposobljenosti i usavršavanja za određene poslove i zanimanja nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

III. Priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija

Članak 9.

Stručno i akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavlja Agencija za znanost i visoko obrazovanje na temelju prethodnog vrednovanja kvalifikacije čije se priznavanje traži i preporuke Nacionalnog ENIC/NARIC ureda.

Vrednovanje iz stavka 1. ovog članka provode stručna tijela javnog sveučilišta, veleučilišta ili visokih škola određena statutom, na temelju upute Nacionalnog ENIC/NARIC ureda.

Iznimno od stavka 2. ovog članka, vrednovanje iz stavka 1. ovog članka provode i stručna tijela privatnih visokih učilišta, na temelju upute Nacionalnog ENIC/NARIC ureda, ali samo u svrhu akademskog priznavanja.

Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje određene inozemne visokoškolske kvalifikacije ne podliježe ponovnom vrednovanju, već vrijedi za sve naredne slučajeve priznavanja istih visokoškolskih kvalifikacija.

Članak 10.

U postupku priznavanja razdoblja studija primjenjuju se odredbe ovog Zakona, osim ako postoji prethodni sporazum između, s jedne strane, visokoškolske ustanove ili nadležnog tijela odgovornog za relevantno razdoblje studija i, s druge strane, visokoškolske ustanove ili nadležnog tijela odgovornog za traženo priznavanje te ako visokoškolska ustanova u kojoj je završeno razdoblje studija izda svjedodžbu ili prijepis ocjena, potvrđujući da je student uspješno ispunio propisane zahtjeve za to razdoblje studija.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka zahtjev za priznavanje razdoblja studija upućuje se ustanovi u kojoj se želi nastaviti visokoškolsko obrazovanje.

IV. Postupak priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija

Članak 11.

Zahtjev za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se Nacionalnom ENIC/NARIC uredu.

Nacionalni ENIC/NARIC ured u roku od osam dana od dana uredno zaprimljenog zahtjeva izdaje uputu kojom visokoškolsku kvalifikaciju upućuje na vrednovanje tijelu iz članka 9. stavka 2. ili 3. ovog Zakona (u daljnjem tekstu: ovlašteno stručno tijelo).

Ukoliko je pozitivno vrednovanje za istu visokoškolsku kvalifikaciju prethodno izvršeno, Nacionalni ENIC/NARIC ured isto će proslijediti Agenciji za znanost i visoko obrazovanje u roku od osam dana od uredno zaprimljenog zahtjeva.

Uputa iz stavka 2. ovog članka mora sadržavati informacije o visokoškolskoj ustanovi i programu po kojem je stečena visokoškolska kvalifikacije čije se priznavanje traži te kriterije za vrednovanje inozemne visokoškolske kvalifikacije.

Članak 12.

U postupku vrednovanja inozemne visokoškolske kvalifikacije, uzima se u obzir isključivo stupanj postignutih znanja i vještina koji je stečen kvalifikacijom, bez usporedbe nastavnih programa.

Vrednovanje inozemne visokoškolske kvalifikacije, ovlašteno stručno tijelo, dužno je dostaviti Nacionalnom ENIC/NARIC uredu u roku od šezdeset dana, od dana zaprimanja upute iz članka 11. stavka 2. ovog Zakona.

U slučaju propuštanja roka iz stavka 2. ovog članka smatrati će se da je ovlašteno stručno tijelo dostavilo pozitivno vrednovanje inozemne visokoškolske kvalifikacije.

U slučaju iz stavka 3. ovog članka Nacionalni ENIC/NARIC ured zatražit će od ovlaštenog stručnog tijela izvješće o razlozima propuštanja roka iz stavka 2. ovog članka.

Članak 13.

Nacionalni ENIC/NARIC ured dužan je u roku od osam dana od dana uredno zaprimljenog vrednovanja, od strane ovlaštenog stručnog tijela, isto proslijediti Agenciji za znanost i visoko obrazovanje.

Zajedno sa vrednovanjem, Nacionalni ENIC/NARIC ured dužan je Agenciji za znanost i visoko obrazovanje proslijediti i preporuku o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije.

Preporuka iz stavka 2. ovog članka sadrži odgovarajuće obavijesti o visokoškolskoj ustanovi odnosno programu na temelju kojeg je inozemna visokoškolska kvalifikacija stečena, mišljenje o vrednovanju inozemne visokoškolske kvalifikacije koje je provelo ovlašteno stručno tijelo, te mišljenje o potrebi njezina priznavanja ili nepriznavanja.

Članak 14.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje dužna je donijeti rješenje o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije u roku od osam dana od dana zaprimanja dokumentacije iz članka 13. ovog Zakona.

Članak 15.

Protiv rješenja o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije stranka ima pravo žalbe.

O žalbi iz stavka 1. ovog članka rješava ministarstvo nadležno za poslove visokog obrazovanja.

Kad rješava o žalbi iz stavka 1. ovog članka ministarstvo nadležno za poslove visokog obrazovanja može rješenje o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije izmijeniti i samo riješiti stvar isključivo ukoliko je rješenjem, protivno preporuci Nacionalnog ENIC/NARIC ureda, odbijen zahtjev za priznavanjem.

Članak 16.

Tijelo nadležno za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavezno dostavlja Nacionalnom ENIC/NARIC uredu izvornik i kopiju rješenja s preslikom dokumentacije o provedenom postupku najkasnije u roku od mjesec dana od dana donošenja rješenja.

V. Prijelazne i završne odredbe

Članak 17.

Tijelo nadležno za priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija vodi evidenciju i čuva dokumentaciju o provedenim postupcima.

Sadržaj i način vođenja evidencije i čuvanja dokumentacije iz stavka 1. ovog članka propisuje ministar nadležan za poslove visokog obrazovanja odnosno ministar nadležan za poslove osnovnog i srednjeg školstva.

Članak 18.

Visinu naknade za troškove postupka priznavanja, načina raspodjele naknade, oslobođenja od plaćanja naknade te druga pitanja troškova postupka propisuje ministar nadležan za poslove visokog obrazovanja, odnosno ministar nadležan za poslove osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Članak 19.

Školske svjedodžbe, diplome i druge javne isprave o stečenoj naobrazbi izdane do 8. listopada 1991. godine u obrazovnim ustanovama na području bivše SFRJ izjednačene su po pravnoj snazi sa školskim svjedodžbama, diplomama i drugim javnim ispravama obrazovnih ustanova Republike Hrvatske i ne podliježu postupku priznavanja.

Članak 20.

Vlada Republike Hrvatske uredbom će osnovati Nacionalni ENIC/NARIC ured u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Pravilnik iz članka 17. stavka 2. i članka 18. ovoga Zakona nadležni ministar donijeti će najkasnije u roku dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 21.

Postupci priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija započeti prije početka primjene ovog Zakona dovršiti će se prema propisima koji su važili u trenutku podnošenja zahtjeva.

Članak 22.

Nadzor nad primjenom odredbi ovog Zakona obavlja ministarstvo nadležno za poslove osnovnog, srednjeg, odnosno visokoškolskog obrazovanja.

Nadzor nad zakonitošću rada Agencije za znanost i visoko obrazovanje obavlja se sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Članak 23.

Danom početka primjene ovog Zakona prestaje važiti Zakon o priznavanju istovrijednosti stranih školskih svjedodžbi i diploma ("Narodne novine", broj 57/96 i 21/00).

Članak 24.

Ovaj Zakon stupa na snagu osam dana od dana objave u "Narodnim novinama", a primjenjuje se od 1. siječnja 2004. godine.

VI. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBA PRIJEDLOGA ZAKONA

Članci 1. – 5.

Ovim odredbama utvrđuje se područje primjene i pojmovi koji se u smislu ovog Zakona upotrebljavaju. Također, spomenutim su odredbama obuhvaćeni odnosi zajednički za priznavanje inozemnih osnovnoškolskih, odnosno srednjoškolskih i visokoškolskih kvalifikacija. Tako se u članku 3. definira tko i pod kojim uvjetima može podnijeti zahtjev za priznavanje, dok se u članku 4. taksativno navodi što sve spomenuti zahtjev mora sadržavati.

Također, člankom 4. utvrđeno je da se o zahtjevu odlučuje rješenjem, te obveza obrazloženja rješenja kojim se zahtjev za priznavanje odbija. Člankom 5. utvrđuje se podređna primjena Zakona o upravnom postupku.

Članci 6. – 8.

Ovim odredbama uređuju se posebnosti u pogledu postupka priznavanja inozemnih osnovnoškolskih i srednjoškolskih kvalifikacija. Tako se u članku 5. i 6. utvrđuje da je za priznavanje spomenutih kvalifikacija nadležno Ministarstvo prosvjete i športa te da se zahtjev za priznavanje podnosi navedenom tijelu, dok se u članku 7. propisuje da protiv rješenja Ministarstva nije dopuštena žalba.

Članci 9. i 10.

Ovim odredbama uređuju se posebnosti u pogledu priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija. Tako se člankom 8. utvrđuje da priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavlja Agencija za znanost i visoko obrazovanje, temeljem prethodnog vrednovanja stručnih tijela sveučilišta, veleučilišta ili visokih škola i preporuke ENIC/NARIC ureda. Člankom 9. propisane su iznimke u pogledu akademskog priznavanja.

Članak 11. – 16.

Ovim odredbama detaljnije se razrađuje postupak priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija te podrobnije utvrđuje uloga ENIC/NARIC ureda u postupku priznavanja. Pri tome su, također, propisani i rokovi za rješavanje zahtjeva za priznavanje i to za svaku fazu postupka. Člankom 14. propisan je žalbeni postupak te je utvrđena nadležnost ministarstva nadležnog za poslove visokog obrazovanja za rješavanje po žalbi.

Članka 17. – 24.

Prijelaznim i završnim odredbama utvrđuje se obveza čuvanja i evidencije dokumentacije o provedenim postupcima priznavanja te način propisivanja visine naknade za troškove priznavanja. Odredbom članka 18. diplome izdane u bivšoj SFRJ do 8. listopada 1991., dakle do donošenja Deklaracije o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske, izuzete su od primjene odredaba ovog Zakona. Člankom 19. utvrđen je rok od dva mjeseca za donošenje akta o osnivanju ENIC/NARIC ureda te za donošenje podzakonskih akata. Člankom 23. odgođena je primjena ovog Zakona do 1. siječnja 2004. godine zbog potrebe prethodne uspostave ENIC/NARIC ureda.